

Το Εθνικό Θεματικό Δίκτυο «Βιώσιμη Πόλη: η πόλη ως πεδίο εκπαίδευσης για την αειφορία»

Περιγραφή

Το Εθνικό Θεματικό Δίκτυο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης «Βιώσιμη Πόλη: η πόλη ως πεδίο εκπαίδευσης για την αειφορία», εστιάζει στην πραγματικότητα των πόλεων αναζητώντας τη βιωσιμότητά τους μέσα από τις αρχές και τις αξίες της αειφορίας.

Θεωρεί την πόλη:

- ως **σύστημα** που διαμορφώνεται από την αλληλεπίδραση φυσικών, κοινωνικών, οικονομικών και πολιτικών παραμέτρων
- ως **αποτέλεσμα σχεδιασμού** που σκοπό έχει να καλύψει τις ανάγκες των κατοίκων της
- ως **αποτέλεσμα επιλογών** που οφείλουν να βασίζονται σε ένα **αξιακό σύστημα** που σέβεται το περιβάλλον και τον άνθρωπο (αειφορική διαχείριση των φυσικών πόρων, αλληλεγγύη, ισονομία, δημοκρατία, ποιότητα ζωής ...)
- όχι μόνο ως υπαίτια περιβαλλοντικών προβλημάτων αλλά και ως **ευκαιρία και πρόκληση** για την επίλυση τους

Με βάση την παραπάνω θεώρηση, **η πόλη αποτελεί ένα ιδανικό πεδίο εκπαίδευσης** των μαθητών **για την αειφορία**, στο οποίο οι μαθητές μελετούν, κατανοούν και ερμηνεύουν, κρίνουν και αναλαμβάνουν δράση στο περιβάλλον στο οποίο ζουν.

Στο πλαίσιο αυτό, η συνεργασία μεταξύ σχολικής κοινότητας και τοπικών φορέων αποτελεί βασικό συστατικό του δικτύου με στόχο την προώθηση μετασχηματιστικών δράσεων στο αστικό περιβάλλον από εκπαιδευτικούς, μαθητές, γονείς και συνεργαζόμενους φορείς.

Τελικός στόχος του δικτύου είναι η ενδυνάμωση των μαθητών-αυριανών πολιτών, η εξοικείωσή τους με διαδικασίες επίλυσης προβλημάτων που τους αφορούν άμεσα και η ανάληψη δράσης για την προστασία ή την αλλαγή του περιβάλλοντος τους (Tsevreli, 2011).

Τέλος αξιοποιούνται οι δυνατότητες που προσφέ-

ρουν τα Εθνικά Θεματικά Δίκτυα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Υ.Α. 66272/Γ7/ 4-7-2005) για τη δημιουργία και διατήρηση ενός πλαισίου επικοινωνίας μεταξύ της σχολικής κοινότητας και των συνεργαζόμενων κοινωνικών φορέων από διαφορετικές περιοχές.

Στους επιμέρους στόχους του δικτύου περιλαμβάνονται:

- Η καλλιέργεια και η κριτική προσέγγιση εμπειριών, ιδεών, εννοιών, γνώσεων για το αστικό οικοσύστημα, τα μέρη που το αποτελούν, τις λειτουργίες τους και τις σχέσεις μεταξύ τους (δομή και λειτουργίες της πόλης).
- Η ανάδειξη της σημασίας των θεσμών που λειτουργούν στην πόλη, δημιουργώντας και εν δυνάμει αλλάζοντας τη ζωή σ' αυτήν.
- Η προβολή της σημασίας του αστικού σχεδιασμού και της ανάγκης συμμετοχής των πολιτών σ' αυτόν.
- Η καλλιέργεια της συνεργασίας ως αξίας αλλά και ως μέσου προώθησης της βιώσιμης πόλης.
- Η επικοινωνία μαθητών και εκπαιδευτικών από διαφορετικές πόλεις.
- Η συνεργασία με άλλους φορείς (τοπική αυτοδιοίκηση, ενώσεις πολιτών, ενώσεις γονέων και κηδεμόνων, κ.ά.) με κοινό στόχο την βιωσιμότητα της πόλης τους.
- Η εξασφάλιση μιας διάρκειας στην εκπαιδευτική σχέση του ΚΠΕ με τα σχολεία και τους συνεργαζόμενους φορείς.

- Η παιδαγωγική και επιστημονική υποστήριξη των σχολικών μονάδων σε συνεργασία με τους συμμετέχοντες επιστημονικούς και άλλους φορείς.
- Η αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών στο πλαίσιο του ψηφιακού γραμματισμού.
- Η οργάνωση επιμορφωτικών συναντήσεων και η παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού.
- Η ανάπτυξη συνεργασιών στο πλαίσιο εθνικών αλλά και ευρωπαϊκών προγραμμάτων για την υλοποίηση δράσεων προώθησης της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στο αστικό περιβάλλον.

Οργάνωση του δικτύου

Αξιοποιώντας τα συμπεράσματα από την μακροχρόνια ενασχόληση του ΚΠΕ με την εκπαίδευση στο αστικό περιβάλλον και έχοντας υπόψη τους στόχους του Εθνικού Δικτύου η οργάνωσή του έχει ως εξής:

Παιδαγωγική προσέγγιση - Δομή του προγράμματος

Η παιδαγωγική προσέγγιση του δικτύου και των δραστηριοτήτων που προτείνουμε βασίζεται κατά κύριο λόγο στις αρχές της Κριτικής Παιδαγωγικής και τη μεθοδολογία της Συστημικής του Πατηρητητή και δομείται σε τέσσερις φάσεις.

- Α΄ Φάση: Περιγραφή.** Παρουσιάζεται η πραγματικότητα της πόλης μέσα από τα βιώματα των μαθητών.
- Β΄ Φάση: Κατανόηση και Ερμηνεία.** Η πόλη κατανοείται ως σύστημα που διαμορφώνεται από επιμέρους φυσικά, οικονομικά, κοινωνικά, και πολιτικά συστήματα που αλληλεπιδρούν μεταξύ τους. Διατυπώνεται ερμηνευτικός λόγος με βάση την παρατήρηση στο πεδίο της πόλης.
- Γ΄ Φάση: Κριτική.** Διαμορφώνονται τα κριτικά ερωτήματα: Γιατί είναι έτσι η αυτή η πόλη; Θα μπορούσε να είναι και αλλιώς; Ποιος φέρει την ευθύνη; Διαμορφώνεται ο χάρτης των θεσμών. Οργανώνονται συζητήσεις για τον μετασχηματισμό της πραγματικότητας με βάση τις αρχές και αξίες της αειφορίας.
- Δ΄ Φάση: Δράση.** Τι μπορούμε να κάνουμε εμείς για να βελτιώσουμε την πόλη; Οι μαθητές επιλέγουν μια δράση, τη σχεδιάζουν και την υλοποιούν με βάση τις αρχές της Εκπαίδευσης για την Αειφορία.

Εκπαιδευτικό υλικό

Διατίθεται εκπαιδευτικό υλικό που περιλαμβάνει μια σειρά εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων χωρισμένων σε τέσσερις φάσεις, οι οποίες μπορούν να υποστηρίξουν την υλοποίηση ενός ετήσιου προγράμματος. Παράλληλα δίνονται οδηγίες προς τους εκπαιδευτικούς για την αξιοποίηση του υλικού. Οι δραστηριότητες και οι ειδικές για κάθε φάση οδηγίες για τους εκπαιδευτικούς αναρτώνται στην ιστοσελίδα του ΚΠΕ (<http://www.kpe-thess.gr/networks/biosimipoli/material/>) και στην ψηφιακή πλατφόρμα επικοινωνίας του δικτύου.

Για να προωθηθεί η αλληλεπίδραση μεταξύ των μελών του δικτύου, σε κάθε φάση προτείνεται μια δραστηριότητα ως κοινή, την οποία καλούμε όλες οι σχολικές ομάδες να υλοποιήσουν και να αναρτήσουν τα παραγόμενά της στην ηλεκτρονική πλατφόρμα επικοινωνίας του δικτύου που έχει επιλεγεί να είναι το ψηφιακό δίκτυο Edmodo. Επιπλέον καλούμε τους συμμετέχοντες να σχολιάζουν τις αναρτήσεις των άλλων ομάδων ώστε να δημιουργείται ένας χώρος ανταλλαγής ιδεών και εμπειριών, ένας χώρος συνεργασιών, μια κοινότητα μάθησης. Παράλληλα, δίνεται έμφαση στην ανατροφοδότηση των σχολικών ομάδων από το ΚΠΕ με το σχολιασμό των εργασιών που αναρτούν στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του δικτύου ανά ομάδα και συνολικά σε κάθε φάση.

Οι δραστηριότητες του εκπαιδευτικού υλικού μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τις σχολικές ομάδες εφόσον τις ενδιαφέρουν και ταιριάζουν στην προσέγγιση που έχουν αποφασίσει. Κάθε ομάδα όμως μπορεί να δημιουργήσει κι άλλες δραστηριότητες. Εφόσον οι συμμετέχοντες σχεδιάσουν και υλοποιήσουν μία ενδιαφέρουσα εκπαιδευτική δραστηριότητα τους καλούμε να την κοινοποιήσουν στο ΚΠΕ προκειμένου με αυτόν τον τρόπο να συμβάλλουν στον εμπλουτισμό των υπάρχοντων φύλλων εργασίας. Εφόσον μια προτεινόμενη δραστηριότητα αναρτηθεί στο αποθετήριο δραστηριοτήτων / φύλλων εργασιών του δικτύου, γίνεται με αναφορά στο όνομα των δημιουργών της.

Η παιδαγωγική ομάδα του ΚΠΕ θα συνεχίσει να εμπλουτίζει τα φύλλα εργασίας στο πλαίσιο των δυνατοτήτων της, κάθε σχολική χρονιά ή και συχνότερα εφόσον αυτό είναι δυνατόν.

Οι κοινές δραστηριότητες του δικτύου αναρτώνται στο δίκτυο Edmodo.

Επικοινωνία

Η επικοινωνία του ΚΠΕ με τις σχολικές ομάδες και των σχολικών ομάδων μεταξύ τους επιλέχθηκε να πραγματοποιείται τόσο με σύγχρονους (συναντήσεις δια ζώσης) όσο και ασύγχρονους ([ιστοσελίδα ΚΠΕ](#), [facebook ΚΠΕ](#), ηλεκτρονική πλατφόρμα [Edmodo](#)) τρόπους.

Ιδιαίτερα η ανάπτυξη της διαδικτυακής επικοινωνίας μέσα από την ηλεκτρονική πλατφόρμα Edmodo κρίνουμε ότι βοηθά σημαντικά στην επαφή με τις σχολικές ομάδες καθόλη τη διάρκεια της χρονιάς, στην ανάπτυξη σχέσεων και συνεργασιών μεταξύ των σχολικών ομάδων - μελών του δικτύου πάρα τις γεωγραφικές αποστάσεις που τις χωρίζουν, στην ανάδειξη των κοινών ζητημάτων σχετικά με τη ζωή στην πόλη που απασχολούν τους μαθητές και στην ενίσχυση και εμπέδωση της συμμετοχής σε μια ευρύτερη κοινή ομάδα, σε ένα δίκτυο.

Παράλληλα πραγματοποιούνται εκπαιδευτικές συναντήσεις κατά τη διάρκεια της χρονιάς, οι οποίες αν και δεν μπορούν να καλύψουν γεωγραφικά το σύνολο των εκπαιδευτικών-μελών, συμβάλλουν στην ενδυνάμωση των συμμετεχόντων αλλά και στη διαμορφωτική αξιολόγηση και προσαρμογή της πορείας του δικτύου.

Συνεργασίες

Επιδιώκεται η διαμόρφωση ενός πλαισίου επικοινωνίας ανάμεσα στη σχολική ομάδα, τη σχολική κοινότητα και τους συνεργαζόμενους τοπικούς ή άλλους φορείς, ειδικά τους Δήμους αλλά και

συλλόγους, οργανώσεις, θεσμικούς φορείς. Το ΚΠΕ προσπαθεί να συμβάλει σε αυτό το πλαίσιο διαμεσολαβητικά, με πιο ενεργό ρόλο, λόγω εγγύτητας, για τις σχολικές ομάδες του πολεοδομικού συγκροτήματος της Θεσσαλονίκης, αλλά και με φορείς που δραστηριοποιούνται σε εθνικό επίπεδο.

Δράση

Προτάσσεται ο σχεδιασμός και η υλοποίηση δράσεων από τις σχολικές ομάδες ως ολοκλήρωση του προγράμματός τους αλλά και ως επιστέγασμα της συμμετοχής τους στο δίκτυο. Η ανάληψη δράσης θεωρούμε ότι έχει πρωταρχική εκπαιδευτική αξία και προτρέπουμε κατά το σχεδιασμό και υλοποίηση των δράσεων τη συνεργασία της σχολικής ομάδας με άλλα άτομα, ομάδες και φορείς της σχολικής ή τοπικής κοινότητας.

Προβολή - Δημοσιοποίηση

Το ΚΠΕ κοινοποιεί τα αποτελέσματα του δικτύου σε ενδιαφερόμενους φορείς και τα δημοσιοποιεί στα συμβατικά ή ηλεκτρονικά ΜΜΕ.

Στο τέλος της σχολικής χρονιάς διοργανώνεται μια κεντρική εκδήλωση με στόχο τόσο την προβολή των εργασιών των σχολικών ομάδων όσο και τη συνάντηση μαθητών από τα σχολεία του δικτύου και τη συνδιαμόρφωση μέσα από συνεργατικές διαδικασίες των προτάσεών τους για πιο βιώσιμες πόλεις. Η εκδήλωση έχει τη μορφή μαθητικού συνεδρίου και για την υλοποίησή της επιδιώκεται η συνεργασία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Τα τρία πρώτα μαθητικά συνέδρια πραγματοποιήθηκαν στους χώρους του Δημαρχιακού Μεγάρου Θεσσαλονίκης.

Από τις εργασίες του μαθητικού συνεδρίου στην αίθουσα του Δημοτικού Συμβουλίου , 2015

Αξιολόγηση

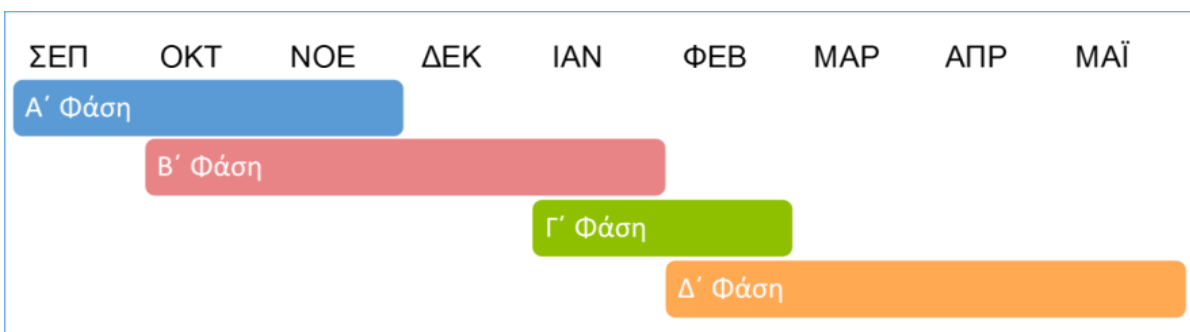
Υλοποιείται διαμορφωτική και τελική αξιολόγηση της λειτουργίας του δικτύου τόσο κατά τη διάρκεια όσο και στο τέλος της σχολικής χρονιάς μέσω ερωτηματολογίων ώστε να εντοπίζονται τα

δυνατά και αδύνατα σημεία και να προχωρούμε σε βελτιωτικές αλλαγές.

Χρονικός προγραμματισμός

Το ΚΠΕ προτείνει το παρακάτω χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του προγράμματος. Οι αλληλεπικαλύψεις μεταξύ των φάσεων επιτρέπουν την προσαρμογή ανάλογα με το ρυθμό εργασίας και τις ιδιαιτερότητες κάθε ομάδας. Η λήξη του προγράμματος σχετίζεται με την βαθμίδα εκπαίδευσης στην οποία ανήκει η σχολική ομάδα.

Υπάρχει πάντα η δυνατότητα υλοποίησης του προγράμματος κατά την διάρκεια δυο σχολικών ετών.

Μαθητική παρουσίαση στον αύλειο χώρο του Δημαρχείου